

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПОЛІТЕХНІКУ

ОРГАН ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ
УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Число 1—2.

Подбрани

Червень 1933.

За Українську Політехніку.

Живемо в добі могутніх досягнень модерної техніки. На сучасній культурі та людському поступі чим далі все більше відчувається непереможний вплив технічної цивілізації. В Америці, де технічний поступ досяг свого вершку, саме робиться спроба примирення техніки з працею. Маю на думці нещодавній епохальний щодо своїх можливостей дебют американської *технократії*. Якщо ця спроба матиме успіх, в історії світу буде підписаний мабуть один з найважливіших мирових пактів, а саме — *пакт неагресії між машиною та людиною* й щойно відтак розвиток та поступ техніки стане запорукою справжнього вселюдського добробуту.

Ці нові напрямки та перспективи культурного розвитку людства, звичайно, не можуть бути байдужими для жадного народу, що претендує на активну роль, як будівничий свого самостійного життя й як корисний співробітник на полі вселюдської культури. Конкретно це означає звернення якнайбільшої уваги на *технічну освіту* та *технічно-фахове шкільництво*. Звичайно, це передбачає належну розвинену технічну школу всіх ступенів, а кінцевою умовою цього — є своя *висока технічна школа*, як найвищий осередок і джерело технічної науки та знання усіх родів, себто — своя *національна політехніка*. Бо тільки вона зможе дати слухачеві не лише абстрактне технічне навчання, але конкретне технічне знання, що все матиме на увазі живі природні багатства *рідного краю*, та справжній добробут свого народу.

Сказане тут попереду є націоналогічною аксіомою для кожного народу. Самостійним і державним народам не тяжко здійснювати

що аксіому. У гіршому, а іноді просто в скрутному положенню перебувають народи недержавні та поневолені.

Проте, українському народові помимо його трагічного положення після світової війни, пощастило, хоча й на чужині, збудувати свою власну національну політехніку. *Українська Господарська Академія* в Подєбрадах (ЧСР) в процесі свого розвитку й першого десятиріччя свого існування фактично стала українською політехнікою *європейського типу*, відповідно пристосованою до реальних потреб українських земель та українського населення.

У. Г. А. мусить бути отже захована в цій ролі так довго, доки з її лона на рідних теренах не повстане самостійна Українська Політехніка. З метою удержати У. Г. А. й набудуче було закладено Т-во Прихильників УГА (ТПУГА), що от уже півтора роки проводить з наявним успіхом свою акцію в цім напрямі.

Пристаючи нині до видання свого Бюлетеню, ТПУГА свідомо назвало його кличевим заголовком: — «*За Українську Політехніку!*». Хай ця назва, немов гасло, все нагадує українському загалові, що український народ мусить домагатися своєї *національної політехніки* і що він тому має енергійно підтримувати акцію ТПУГА. Хай же клич — «За Українську Політехніку» стане «*ceterum censeo*» нашої національної політехніки...

Прага, травень 1933 р.

О. І. Бочковський.

Вписуйтеся членами до Товариства Прихильників Української Господарської Академії!

Все вперед.

В історії українських культурних змагань започатковується нова сторінка, а то організація першої нової високої школи *з позаочною метою навчання*. Метода ця, так поширена у інших народів, на нашій освітній ниві ще не випробована. І Українська Господарська Академія в Подєбрадах, що виховала нам сотні інженерів з різних галузей технічного та господарського знання, виступає нині піонером цих нових у нас форм освіти.

Звичайно, як це буває при початках всякого нового діла, не забракне скептиків і ніби то переконуючих застережень: важке положення поневоленого народу, світова криза, брак засобів і т. д. І було б необережним кроком з боку тих, які перебирають на свої рамена весь тягар важливої праці, не рахуватись з усіма можливими перепонами. Але по щирості скажім собі, чи можемо ми че-

кати, склавши руки, на сприятливі обставини і чи сама така нечужинність не таїть в собі загрозу для цілої нашої справи?

Змагання українського народу за свою високу школу має вже довгий тернистий шлях. Але при всякій постановці справи є важливим кінцевий вислід: чи поступили ми вперед, чи досягли ми певних цілей.

Засновання *Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання* при Українській Господарській Академії, що повстав з ініціативи та за фінансовою підтримкою Товариства Прихильників УГА, є для нас культурною подією першорядного значіння. Це плні, після піврічного існування цієї нової української високошкольної інституції, можемо з повним правом твердити. Доказами цього є і прихильне прийняття УТГІ українською пресою і щире підвертя нової навчальної акції Української Господарської Академії кращими та закордонними організаціями і, нарешті, численні прояви інтересантів з самих глибин нашого народу.

Наше найбільше поважне Краще Товариство «Сільський Господар» у Львові так оцінює працю УТГІ і його значіння:

«...Всі ці лекції своїм змістом, формою викладу, рівно ж як і зовнішнім виглядом — роблять якнайкраще вражіння. Тішмось ми, а разом з нами й всі ті, що переглядають ці лекції, а тим більше ті, що вчать з них, що ми, українці, маємо такий Інститут позаочного навчання. Існування цього Інституту є новим цінним культурним здобутком нашої нації. Завдяки існуванню й праці цього Інституту можуть здобути знання, бути корисними працівниками для свого народу всі ті, що буденною працею прив'язані є до своїх селянських стріх в різних закутках нашої української землі, рівно ж як і ті, що дозою чи недолею є змушені перебувати поза межами рідного краю... Навіть ув'язнені й ті мають можливість побирати науку, не марнувати часу.

Напевно під сучасну пору ми й уявити собі навіть не можемо всіх тих користей, які випливають для нашого народу через існування й праці Інституту.

За що так корисну працю Проводу й Професорському Складу належить заслужена подяка.

Щастя й допомогай Вам Боже»...

З яким захопленням і надіями поставилася до УТГІ наша мо-
лодь, можна судити по тій масі листів, які дістав Інститут, як тільки з'явилися перші звістки про його заснування. Для зраку подаємо нижче декілька з них.

Безпосередньо після появи в «Ділі» вістки про заснування УТГІ, надійшов такий лист від С. М. зі Львова:

«Щоденник «Діло» з дня 4 вересня б. р. № 196 приніс радісну новинку про утворення високої школи поза межами нашої нещасливої батьківщини. Цю вістку радісно вітаю. Ініціаторам від щирого серця бажаю здоров'я та витривалости на новій ниві праці у тяжкий і скрутний час взагалі, а засідна для нашого поневоленого на-

роду. Дай Боже виховати нові кадри працівників, так потрібних майже на кожному кроці. Щастя Боже, в добрий час...».

Пан А. В. з Рівного пише: «...втіншився сердечно, знайшовши Ваш проспект організації при УГА — УТГГ-ту. Справа ця аж надто на часі. Майже всі нації стосують з успіхом методи позаочної освіти. Бдині ми, українці, пасли задніх. Тим більша честь і слава ініціаторам УТГГ-ту. Не маючи змоги дістатись до Подєбрад, я записався слухачем Русского Висшого Інституту у Франції на агрономічний відділ. До цього змушувала konieczність — брак такої установи української. Розуміється, що тепер я радо перейду до своєї установи...».

Пан І. Б. з Торонта в Канаді пише: «Відкриття кореспонденційних курсів при УГА з так важких галузей науки, як агрономія і лісове господарство, хемія й технологія, та економія і т. п. треба привітати якнайсердечніше, а ініціаторам належить повне признання й подяка. Про так епохальну подію я навіть не осмілююся писати. Це рятунковий корабль для потоплюючих на океані...».

В тон йому пише п. А. К. з Кракова: «Перше всього мнушу висловити безмежну радість з приводу вістки про урухомлення Української Господарської Академії в Подєбрадах. Сама вже доля-якраз в пору підкинула мені часопис Р. К. Ч., де знайшов так інтересну статтю як: «Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання». Це для мене являється неначе дошкою рятунку, зіркою надії...».

Пан Д. С. з Соколівки на Волині пише: «Перш за все щиро-сердечно складаю бажання розвитку УТГГ, який без сумніву багато спричиниться до відбудови нашої держави — України, який без сумніву буде тим огнищем, де тисячі української молоді будуть набирати цінне знання при вигідних умовах».

Пан М. С. зі Львова посилає: «Щирій привіт для піонерів української науки, які далеко від рідного краю на *скитальщині* взяли ся до великого діла — створення кадрів української інтелігенції для добра та кращого завтра української нації. Щастя Боже та слава мулярам Української Держави».

А. Б. з Логушна пише: «Перш за все складаю щире сердечне побажання, за Ваше навчання, яке мене звеселило настільки, що я навіть не можу описати. Раніш я гадав, що мені в школі не вчитися, хоча на кожному кроці про неї думав. Бо школа коштує великі гроші, а в нас на Волині в біднім селі, де ті гроші взяти. На привелику радість дістав я часопис Р. К. Ч., де найшов статтю про УТГГ і зараз же звернувся до Інституту. Тепер я вже бачу, що це засвітило сонце на нашу нещасну Україну, яке в своїм яркім проміні спалить колоду, що лежить на шляху до кращої долі, де нам буде вільне життя. При цьому буде слава вік віків про тих добрих людей, які працюють в УТГГ і дають нам свою дорогоцінну працю, якою можна пишатися в кожній українській хаті».

Пан Ф. В. в Монастирських пише: «Інститут позаочного нав-

чання це моя давня мрія, то я з хвилею його відкриття неначе відродився та відмолод».

Деякі листи підкупають своєю щирістю та найвістю.

Наведемо декілька таких.

П. М. Е. з Канади пише: «До високовчених учителів цілої кулі земської. Я низче підписаний, заявляю що цілою душею бажаю стати вашим чесним учеником».

П. А. М. з Галичини: «Слава Ісусу Христу. Високий і Хвальний Український Технічно-Господарський Інституте. Такими словами хочу привітати Велике Джерело Української Освіти! Я мізерна мурашка з великого муравлинка Українського Народу. Тепер зачинаю я за своє діло, котре я хотів би перевести у той спосіб, щоб Високовчених Учителів поясняли звідам поштою мені, щоб, я який з курсів окремих предметів найлегче вичув і найтаньше коштувало».

Отже відкриття УТГІ відповідає бажанням найширших кол українського народу. Тому можна певно вірити в його розвиток та посилення. Аби хоч коротко ознайомити наших читачів з засадами організації Інституту, подаємо тут дані про його програми та завдання.

Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання при УГА в Подєбрадах офіційно відкритий 12 листопаду 1932 р. на підставі Статуту, затвердженого Міністерством Хліборобства Чехословацької Республіки та за фінансовою допомогою Товариства Прихильників УГА, яко позаочна школа високошкільних студій.

В УТГІ нині вже відкрито і провадиться навчання на відділах Економічно-Кооперативному та Агронімічно-Лісовому, на курсах бухгалтерії, чужих мов, оброблення шкіри, основ радіотехніки та практичної фотографії. На інших відділах та курсах навчання розпочнеться коли приголоситься достатня кількість бажаючих студіювати.

Студійний матеріал по кожному предмету є розбитий на окремі лекції, число яких в семестрі точно визначено і відповідає числу лекцій, що мали би усно викладатися при звичайній методі навчання. Лекції розмножуються у відповідній кількості літографічним способом або на цікльєстилі і окремими зошитами в певній послідовності розсилаються студіюючим. Таким чином студіюючий тричі на місяць одержує пакунок з черговими зошитами лекцій, інструкціями, бланками для відподі та іншими допоміжними друками.

Вже надруковані й друкуються лекції з таких предметів:

Політична економія.	Економічна географія.
Загальна наука права.	Товарознавство.
Теорія кооперації.	Хемія неорганічна.
Основи теорії статистики.	Основи вищої математики.
Торговельне рахівництво.	Технічна фізика.
Комерційна арифметика.	Мінералогія.
Цивільне право.	Ботаніка ч. 1 (анатомія рослин).

Ботаніка ч. 2 (морфологія рос- Основи радіотехніки.
лин). Практична фотографія.
Оброблення шкіри.

Французька мова.
Англійська »
Німецька »

Студенти одержують від УТГІ поштою лекції, а також відповідні завдання і проходять курс предметів та проробляють завдання у себе дома, далі, поштою ж засилають пророблені завдання до УТГІ на перевірку відповідним професорам. Шляхом листування також можуть скласти і іспити.

В додаток до індивідуального листування між кожним подіючим студіюючим та професором УТГІ — ведеться також колективне листування через спеціальний журнал шкільного листування, де професура дає відповіді на типові запитання, різні поради, інструкції і т. д.

Студіюючий після того, як він у належній послідовності подасть відповіді на всі поставлені йому лектором запитання та виконає належні практичні вправи, допускається до іспиту з окремого предмету. До фахового іспиту студіюючий допускається тільки після того, як він складе іспити з усіх предметів та виконає практичні вправи. По складенню дипломного іспиту, студіюючий одержує фаховий титул агронома, економіста чи технолога, відповідно до простудіюваного відділу.

Академія вже зробила велику працю тим, що почала це нове діло. Але перед нею ще й далі багато праці і трудощів. Та те, що в це діло вкладений багаторічний досвід та фахові сили УГА, є завдатком його повного успіху. Звичайно, це все ще не дає широким колам українського громадянства морального права лише стати осторонь і з замишуванням дивитися, як виноситься *нова сторінка до історії української культури*. Воно мусять активно прийти до співучасті в цьому великої національної ваги ділі в міру своїх сил та можливостей. Не треба забувати, що сама реалізація ідеї УТГІ стала можливою лише завдяки існуванню ТПУГА, що своїми хоча б малими коштами підвело фінансову базу під УТГІ і цим сприяло хоча б тому, що в часи сучасної господарської кризи урядові чинники ЧСР не побоялися затвердити статут УТГІ після того, як Академія предложила їм списану з ТПУГА умову про фінансування зв'язаних з навчанням в Інституті видатків.

«З надією ставмо до цієї нової праці, — говорив Ректор Академії на урочистому відкритті УТГІ 12-го листопада 1932 року, — та хочемо, щоб ця праця, як і вся десятилітня чинність Академії, дали нашому народові — нехай малі, муравлині, але всеж такі *нові й нові цеглини до фундаменту добробуту й незалежності*».

15. V. 1933.

О. К.

Будуйте своїми силами свою національну політехніку!

Край за власну господарсько-технічну високу школу.

Газета «Діло» з 26 березня 1933 р., присвячує свою передову статтю питанню засновання на Західних Землях української високої господарсько-технічної школи.

«Коли глянемо на тих, пише «Діло», що працюють у нашому народньому житті, то побачимо, що між ними на перше місце вибиваються економісти всіх фахів, техніки хліборобства (агрономи) та інженери інших ділянок. Дали нам їх чужі високі господарські та технічні школи в часах, коли студії на них були доступні й можливі. *Почесне місце у вихованні кадрів наших агрономів і кооператорів займає Українська Господарська Академія в Подєбрадах, яка з усіх своїх факультетів випустила понад півтисячки інженерів.*

Цей напрямок — студіювати агрономічні та кооперативно-економічні фахи — принесло з собою життя, яке веліло українському інтелігентові братися за ці ділянки праці й організувати своє власне народнє господарство... Коли таким шляхом пішов розвиток нашого життя, то воно не може вдоволитися тільки тими фахівцями, які перед роками покінчили високі господарські чи економічні школи. Бо ж раз розбужена ділянка життя розвивається і вимагає все нового допливу фахівців... А цих людей немає звідки взяти. Бо чужі високі школи нам уже їх не дають, а своїх високих шкіл цих фахів у нас нема. Ще й звернім увагу, що не байдуже, коли фахівці господарства виховуються на чужих школах, на чужих зразках, далеко від умовин рідної землі і її оточення. Вони часто тратять чимало енергії заки простуються до своїх умовин праці, а багато з них калікує ціле життя.

На основі отсих спостережень і додаткових вимог нашого народнього життя, мусимо поширити поставлений колись постулят українського університету у Львові новим і то кінцевим постулятом, а саме, що, крім університету, *мусимо мати українську високу господарсько-економічну школу на Західних Землях.*

При цьому мусимо теж видвигнути один дуже важливий момент, а саме, що ми можемо вже тепер обсадити *власними науковими силами* таку високу школу, беручи під увагу, що маємо вже досить фахівців з відповідним науковим стажем до такої праці... *Передовсім мусимо взяти на увагу вже готовий науковий апарат Української Господарської Академії в Подєбрадах...* Можна теж для Краю використати чималі надбаня Української Господарської Академії. Цей апарат, разом з відповідними фахівцями з Краю, міг би дати високу школу, що стояла б нарівні з високими школами за кордоном.

Постулят високої господарсько-економічної школи на Західних Землях мусить у ближчому часі стояти гаслом усіх наших компетентних чинників»...

В. С.

Український Студенський Конгрес у Львові.

Справа УТГІ на Конгресі. Одногословна ухвала Конгресу.

В днях 21—22 березня 1933 р. у Львові відбувся IV Конгрес Краєвого Студентства. Саме перед Конгресом у Львові повстав ініціативний Комітет студуючих УТГІ, який зголосив Краєвій Студенській Репрезентації свою участь в Конгресі. Делегатом від Комітету був студент *Мурик*, який виголосив інформаційний доклад про УТГІ та його завдання. Учасникам Конгресу були роздані друковані матеріали про УГА та УТГІ. По уважному заслуханню докладу, Конгрес *одногословно* ухвалив таку резолюцію:

«Українське Студентство, зібране на IV Студ. Конгресі Союзу Укр. Студ. Організацій під Польщею (СУСОПУ) у Львові в днях 21—22 березня 1933 р., по вислуханню інформаційного доповіді про завдання та ціль Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання при Українській Господарській Академії в Подєбрадах, складає щире побажання організаторам та працівникам цієї одиної Високої Української Політехнічної Школи позаочного навчання — досягнути якнайкращих успіхів в їх праці та бажає, щоб Академія й Інститут в короткому часі перенесли свою працю зі скитальщини до Золотоверхого Києва в Самостійній Соборній Українській Державі.

Створення при УГА — УТГІ — високої політехнічної школи позаочного навчання на зразок високих шкіл того типу в Західній Європі, являється під сучасний мент в нашому національному, господарському і політичному положенню цінним здобутком, що дає змогу нашій молоді, яка, в наслідок господарських чи політичних причин, не могла укінчити краєві високі школи, укінчити їх позаочно в своїй одинокій національній політехнічній школі.

Взивається всі студенські осередки в Краю повести освідомлюючу акцію про УТГІ та його значіння в нашому національному житті.

Зокрема Краєвий Студенський Конгрес сподівається, що в основу намічених курсів Українознавства ляже плекання ідеї Соборности та наукового обґрунтування вистарчальности українських природних скарбів для всестороннього розвитку Української Нації, а зі своєї сторони — в розумінню ваги національного виховання — заявляє свою готовність співпрацювати з УГА, а зокрема з УТГІ, та якбільше поширювати серед українських мас лекції з українознавства».

Н. Д.

Заохочуйте Ваших знайомих вписуватися членами до Товариства Прихильників Української Господарської Академії.

Українські інженерські організації в справі УГА та УТГІ.

1. Ухвала «Комітету для справ Федерації українських інженерів».

«Безпосередньо по Конгресі У. І. і по утворенню Комітету для справ Федерації У. І. присвячено належну увагу акції допомоги Українській Господарській Академії в ЧСР. Заходами членів Комітету: Храпливого, Федіва та Павличковського і при їх безпосередній допомозі оснований «Комітет (секція) допомоги УГА», куди притягнуто до співпраці представників всіх культурних краєвих наших установ. Названий Комітет розвинув свою акцію на всі західні українські землі для положення власних матеріальних основ пій нашій високій школі; а його рамени пішли інтересній наших чоловічих діячів у міредаєних чинників. Праця цього Комітету не закінчена, вона продовжується, бо ще не завершена доля УГА». (Бюлетень Комітету для справ Ф. У. І. за 1932 р., виданий в січні 1933 р.).

2. Постанова Спілки Українських Інженерів і Техніків у Польщі.

«П'ять річні загальні збори Спілки Інженерів і Техніків Українців Емігрантів у Польщі покладають в обов'язок як неодиноким членам, так Управам Філій і Головної Управі Спілки всебічно підтримувати акцію Товариства Прихильників Української Господарської Академії та його Варшавського Комітету. Для найкращого розвитку акції є бажаною активна агітація за вступ в члени Товариства, так і систематична пропаганда ідеї позаочного навчання при допомозі Українського Технічно-Господарського Інституту».

3. Постанова Спілки Українських Інженерів у Франції.

«Запропонувати Інституту позаочного навчання при УГА в ЧСР своє посередництво щодо пропаганди Інституту та зв'язку з курсантами Інституту, що перебувають у Франції. В разі згоди Інституту на це посередництво Спілки, організувати під проводом Спілки об'єднання курсантів Інституту».

4. Резолюція 2-го З'їзду Організацій Інженерів українців на еміграції.

«1. Стоючи на тім, що одним із головних завдань Союзу, як організації національних технічно-господарських фахових сил, є постійна і систематична пропаганда ідеї національної фахової освіти в царині економіки й техніки, З'їзд визнає необхідним, щоб всі члени Союзу, як організації так і окремі члени, ставали в ряди активних пропагаторів української технічно-господарської освіти шляхом підтримки розвитку національного технічного шкільництва, створення фахової літератури і преси.

2. З'їзд закликає своє членство в першу чергу до підтримки чинності вже існуючого нашого технічного шкільництва як в краю, так і на еміграції. Зокрема З'їзд закликає всі українські інженери

фахові сили до підтримки українського високого технічного шкільництва.

3. З'їзд вважає, що дальший розвиток української економіки піде головним чином в напрямку створення української кооперативної господарки і буде потребувати все більше і більше фахових кваліфікованих сил, а тому рекомендує українській молоді направляти свою фахову підготовку в царину економіки, кооперації, агрономії і сільсько-господарської інженерії.

4. З'їзд визнає, що позаочне навчання в сучасних обставинах є логічною необхідністю і одним з найбільш відповідних засобів для поширення технічно-господарських знань серед тої частини української молоді, яка змагається йти вперед, але немає для цього відповідних можливостей.

5. Беручи на увагу велике значіння кооперації в житті Українського Народу і майбутній її розвиток, З'їзд підкреслює необхідність теоретичної кооперативної підготовки для тих осіб, що мають намір працювати в кооперативних установах».

Діяльність Товариства Прихильників УГА.

Товариство прихильників УГА (ТПУГА) має завданням власними силами українського народу удержувати єдину нашу високу технічно-господарську школу — Українську Господарську Академію в Подєбрадах (Чехословаччина).

ТПУГА розпочало свою діяльність з жовтня 1931 року. Після затвердження статуту владою ЧСР відбувся Установчі Збори Т-ва 6. травня 1932 року, які обрали Управу в складі: проф. д-р Борис Матюшенко — голова, проф. Соломон Гольдфельд — заступник голови, Віктор Саліський — секретар, Євген Віровий — старший, доцент Олдерд Бочковський, доцент Борис Лисенський, інж. Леонід Романюк, проф. Володимир Старосельський — члени Управи. Звіт з діяльності Управи, за перший рік праці, був надрукований в Бюлетені ТПУГА в жовтні 1932 р. Тут подаємо справоздання за час з 15. вересня 1932 по 20. травня 1933, яке було зачитано та ухвалено на першому черговому З'їзді ТПУГА, що відбувся в Празі 27. травня 1933 р.

Пропаганда акції ТПУГА.

За минулі 8 місяців пропаганда ідеї ТПУГА провадилась менш інтенсивно, ніж у попередній, початковий період існування Товариства. Пояснюється це передовсім тим, що частина членів Управи ТПУГА та ближчих співробітників її, що мешкають в Подєбрадах, мусіли віддавати свій час праці УТГІ, який якраз перебував в стадії організації й потребував чимало сил. Подруге, міркувалось, що ідея удержання УГА коштом громадянства вже вистарчаюче популяризована пропагандійною акцією Товариства за минулий рік праці. Нарешті, пропаганда вимагає грошей, а ТПУГА, після того, як воно перебрало зобов'язання фінансувати УТГІ, мусило поставитися більш суворо до видаткової частини свого кошторису.

Всєжтаки за ці вісім місяців чимало зроблено в напрямі пропаганди, саме в зв'язку з розпочаттям чинності УТГІ. Як і до того, українська преса діставала від Товариства статті та заклики, які також охоче поміщала. Деякі часописи завели для того, з нашої пропозиції, постійний куток у себе. Найвизначнішим відгуком україн-

ської преси в нашій справі слід рахувати передову «Діло», присвячену ідеї заснування високої господарсько-технічної школи в Краю, згідно перенесення туди УГА. За цей період громадська опінія Краю остаточно закріпила своє позитивне відношення до нашої Політехніки. Але також преса Підкарпаття незабувала нагадувати громадянству про необхідність використання нашої Політехніки для українського населення в межах ЧСР. В цілому писали про нашу справу 53 часописи.

Управа ТПУГА за цей час випустила й розповсюдила наступні брошури та листівки: 1. Свято Подєбрадської Академії — 3000 примірників (31 стор.). 2. М. Добриловський — Фахово-літературна чинність УГА — 1000 прим. (12 стор.). 3. С. Гольдельман — Засади громадської акції до збереження УГА — 2000 приміри.

На цьому місці слід також згадати про пропаганду УТГІ у формі проєктів, статей та оголошень в газетах, яка провадилася безпосередньо Секретаріатом УТГІ, але при активній співучасті Товариства. В Краю матеріали ТПУГА та УТГІ розповсюджувались за допомогою «Сільського Господаря» та Кравого Комітету підтримки УГА по більш ніж 4000 адресах.

Переговори з представниками Краю та інших українських осередків.

На початку минулого періоду, в наслідок інтенсивного листування та особистих переговорів з представниками Краю, що приїждили до ЧСР, була остаточно налагоджена справа заснування Кравого Комітету ТПУГА у Львові при «Сільському Господарю», яко Секції Допомоги УГА.

Нагода перебування в Празі українських діячів з Франції, Болгарії, Польщі та інші. країн була використана для закріплення зв'язків ТПУГА з цими осередками української еміграції. Цим досягнуто активізації діяльності Кравого Комітету ТПУГА у Франції та намічені перші кроки до переговорів з ІМКА в Парижі в справі підтримки УТГІ. Зокрема придалася нагода перебування в Празі представника Канадійських українців, п. Лазаровича для налагодження зв'язку з Канадою, популяризації там ідеї ТПУГА та особливо конкретизації планів організації курсів Українознавства, розпочаття котрих в найближчий час вже остаточно підготовлено.

Делегація до Америки.

Управа цілий час вважала конче необхідним делегувати свого представника до Сполучених Штатів і до Канади. В цій справі провадилася спеціальна перепіска з цими країнами. Тимчасом посылка такого делегата не здійснилася, з одного боку, з огляду на несприятливий момент акції Товариства в цих країнах, а з другого — з огляду на потребу затратити на таку подорожу досить значну, порівнюючи з матеріальними можливостями Товариства, суму грошей. Це питання і зараз стоїть перед Управою, зокрема в зв'язку з Чикагською виставкою. Управа провадить переговори про окреме суб-

сидювання такої подорожі і підготовляється через пресу відповідний ґрунт у цих країнах. Відбуття такої коштовної подорожі за рахунок нормального бюджету Товариства Управа вважала неможливим, з огляду на перейняті щодо УТГІ фінансові обов'язання. Слід одмитити ще наші звернення до Конгресів Народнього Союзу та Робітничого Союзу в Америці з закликом про підтримання нашої справи.

Чикагська Виставка.

УГА, з доручення Виставочного Комітету та Краєвих Організацій, виконала велику працю для українського відділу на Чикагській Виставці. 19 великих мал та діаграм являються наслідком цієї праці професорів та інженерів нашої Політехніки. ТНУГА рішило використати цю працю в цілях популяризації акції на користь Академії між американськими українцями. Для цього підготовляється брошура: «УГА — УТГІ — ТНУГА» в англійській та українській мовах, яка буде роздаватись всім відвідувачам на Чикагській Виставці. Управа вкиває також заходів для уможливлення посилки спеціального делегата на час виставки до Сполучених Штатів та Канади.

Курси українознавства.

З ініціативи члена Управи О. Бочковського Управа поставила перед УГА питання про заведення позаочного курсу українознавства. Нині ця справа вже підготовлена. Запрошені лектори, вироблені програми, зроблені оголошення в українській пресі. Правдоподібно курси українознавства матимуть успіх, та що їх фінансування ледви чи лише тигарем на бюджет ТНУГА. Але попереднє фінансування з боку ТНУГА буде очевидно необхідним.

Забезпечення бюджету УГА.

В зв'язку з забезпеченням бюджету УГА на 1933 рік ТНУГА проробило через спеціальну комісію на чолі з н. проф. Б. Мартосом відповідальну працю у міродаїних колах ЧСР. В зв'язку з цим був виготовлений спеціальний меморандум в чеській, англійській й французькій мовах. На черзі видання брошури в чеській мові про УТГІ та ТНУГА.

Особливо, в цьому відношенні, слід підкреслити допомогу, яку подали нашій акції міродаїні громадські чинники Краю. Після відповідної підготовки шляхом перенески та переговорів, окремим делегатом був переданий найближчим представникам ЧСР меморандум в справі збереження УГА, підписаний головними громадськими організаціями Краю.

Відсуки громадянства на акцію ТНУГА.

За відчутний період відбулася низка Конгресів різних поважних українських громадських організацій, які відуклилися на акцію ТНУГА. Згадаємо тут постанову Конгресу Українського Студентства в Львові, Емігранського Зіду у Празі, Зіду Союзу

Українських Інженерів на Еміграції в Подєбрадах, Товариства Інженерів у Франції, Загальний Зборів Варшавського Комітету ТПУГА та багатьох інших. Деякі з цих резолюцій наведені на іншому місці.

Краєві комітети ТПУГА.

Ціла праця Товариства Прихильників УГА не могла би дати досягнутих наслідків, ваколи б їй не було підтримки на місцях з боку місцевих Комітетів підтримки УГА в різних країнах та окремих Уповноважених на місцях, які провели надзвичайну корисну і плідну працю по пропаганді ідеї Товариства та притягненню членів до Товариства.

Зокрема *Львівський Комітет* поклав дуже велику працю по пропаганді ідеї Товариства спеціальними статтями в пресі, розсилкою масових запрошень до вступу в члени Товариства. Велике значіння для справи збереження УГА мала організована Львівським Комітетом подорож спеціального делегата центральних економічних та просвітних установ Краю до Праги для переговорів в справі Академії з урядовими чинниками ЧСР. Через Львівський Комітет до Товариства вступило дійсних членів 26 і членів-жертводавців 9.

Оскільки діяльність Львівського Комітету в своїх наслідках дала для акції Товариства велику моральну підтримку і порівнюючи величезну до цього часу матеріальну, остільки праця *Варшавського Комітету* провадилася в напрямку організації матеріальної підтримки шляхом вербування членів до Товариства та взагалі збирання коштів. Через Варшавський Комітет приступило дійсних членів — 60 та жертводавців — 22, не рахуючи тих, що обмежилися одноразовими невеличкими жертвами.

Паризький Комітет таксамо поклав немало праці щодо популяризації справи Товариства і до заохочування вступати в члени Товариства, хоч матеріальний стан нашої еміграції у Франції не дуже сприятливий матеріальному успіху. З Франції приступило дійсних членів — 14 і членів-жертводавців — 1.

Комітети в інших країнах, як також і Уповноважені Товариства в різних місцях в значній мірі спричинилися до поширення відомостей про завдання Товариства і в більшій чи меншій мірі спричинилися до збільшення числа членів Товариства.

Діяльність секретаріату ТПУГА в Подєбрадах.

За відчитний період через Секретаріат вислано 631 листів та 2527 накунків з друками. Нових членів поступило 65, з них — протекторів — 4, дійсних — 30, жертводавців — 34. На 20 травня 1933 р. в Товаристві було 365 членів, з того: протекторів — 2, дійсних — 346, жертводавців — 47.

Фінансовий стан та кошторис на 1933 рік.

Як видно з балансу Товариства на 31 квітня б. р. всього за час існування Товариства до його каси поступило біля 90.000 корон че-

ських. На УГА та УТГІ передано тимчасом біля 55.000 кч. Членських внесків постушило понад 86.000. За балансом на 1 жовтня 1932 р., котрий був надрукований в ч. 1 нашого бюлетеня, на той час постушило членських внесків 53.000.— Таким чином за відчитний період постушило внесків біля 33.000. Як прийняти на увагу тяжкий матеріальний стан широких кол українського громадянства в зв'язку з світовою кризою, слід оцінювати повищі постушення як задовольняючі. Але з погляду тих завдань які стояли перед Товариством, вони замалі. Наш кошторис на 1933 рік передбачає постушення 75.000 корон, з котрих 60.000 мають піти на потреби УГА та УТГІ. Але сучасна критична ситуація цих установ покладає на ТПУГА куди більші зобов'язання. Мусимо довести наші постушення принаймні до 100.000 корон річно.

Фінансові потреби ТПУГА на 1934 рік.

Уряд ЧСР планує ліквідацію матеріальної допомоги УГА з 1 січня 1934 року. Отже покладати особливі надії на дальшу підпору з боку ЧСР не приходиться. Головним завданням нині є *гарантувати* дальшого фінансування потреб УГА, як наукової інституції та УТГІ як позоочної Політехніки, успроможити їх збереження. В майбутньому мусьть покриватись з коштів ТПУГА також такі видатки, які перед тим йшли за рахунок урядової субвенції, як помешкання, адміністрація та оплата (бодай в мінімальних розмірах) праці лекторів. В 1934. р. мусимо реалізувати такий бюджет, який забезпечив би УГА та УТГІ принаймні в розмірі 200 тисяч корон чеських. Це завдання має лягти в основу плану діяльності ТПУГА в майбутньому 1933—1934 році.

Управа.

УКРАЇНЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ДО КРАЮ!

Баланс ТПУГА на 1. I. 1933 р.

А К Т И В.		П А С И В.	
	Кч.		Кч.
1. Каса	1.416.70	1. Членські внески	68.336.25
2. Поточні рахунки	14.365.75	2. Жертви	834.90
3. Власні видання	91.70	3. Спеціальний фонд	150.—
4. У Г А	44.721.45	4. Суми до виласнення	140.50
5. Аванси	2.621.05	5. % %	240.90
6. Варшавськ. комітет	661.35	6. Різні особи та уста-	
7. Різні особи та уста-		нови	4.853.20
нови	784.85		
8. Пропаганда	1.235.—		
9. Адміністрат. видатки	8.657.90		
Баланс	74.555.75	Баланс	74.555.75

Баланс ТПУГА на 1. V. 1933. р.

А К Т И В.

П А С И В.

	Кя.		Кя.
1. Каса	70.35	1. Членські внески	86.268.25
2. Поточні рахунки	23.675.70	2. Жертви	985.50
3. Власні видання	73.70	3. Спеціальний фонд	150.—
4. Аванси	1.340.40	4. Суми до вяснення	230.50
5. УГ	54.652.55	5. Різні особи	3.651.15
6. Різні особи	308.05	6. %/о	264.75
7. Пропаганда	1.235.—		
8. Адміністр. видатки	10.194.40		
Баланс	91.550.15	Баланс	91.550.15

Кошторис ТПУГА на 1933 р.

СПОДІВАНІ ВИБУТКИ:

СПОДІВАНІ ПРИБУТКИ:

	Кя.		Кя.
1. Канцелярйні	500.—	1. Членські внески	75.000.—
2. Поштові	1.800.—	2. Жертви	300.—
3. Платня службовцям	1.800.—		
4. Нагорода службовц.	200.—		
5. Подорожні	1.200.—		
6. Видатки комітетів ТПУГА	900.—		
7. Бюлетень ч. 2	600.—		
8. Непередбачені	500.—		
	7.500.—		
9. Пропаганда*)	7.500.—		
	15.000.—		
УГ А	60.300.—		
Баланс	75.300.—	Баланс	75.300.—

*) За рахунок УГА.

Не відкладайте внесення членських вкладок!

Список членів ТПУГА що вступили до Товариства з 16 вересня 1932. до 20 травня 1933.

Члени-протектори: п. Максим Яків (Англія). *Члени звичайні* (окремі особи): п. Боганець Іван (Франція), Др. Власенко Олекса (Польща), Др. Вергун Петро (Німеччина), п. Вовк Онуфрій (Франція), Инж. Гузар Євген (Чехи), п. Геитюк Методій (Франція), др. Дзерович Маркіян (Галичина), п. Дідковський Іван (Франція),

інж. Заворицький Павас (Франція), інж. Ізляшенко Макар (Чехи), п. Ковальський Микола (Польща), п. Лазарович Петро, др. Лісевич Михайло (Морави), п. Макаревич Леон (Польща), інж. Марченко Іван (Польща), інж. Малєць Надія (Польща), п. Мусієнко Сергій (Франція), п. Осадчук М. (Канада), інж. Тищенко Стенан (Волінь), інж. Туник Борис (Польща), др. Федак Стефан (Галичина), проф. Шульгин Олександр (Франція), інж. Шевченко Володимир (Польща), інж. Яковлів Юрій (Бельгія). *Члени звичайні* (юридичні особи): «Незалежна Україна» т-во українців міста Брюсселя та його околиць (Бельгія), Союз Українських Інженерів та Техніків у Сполуч. Державах Америки, Українська Громада в Шато де ля Форє Сай Дром (Франція), Українська Емігранська Громада в Греноблі (Франція), Українське Товариство «Взаїмна Поміч» (Канада), Союз Українок (Канада), Громадський К-т Україн. колонії м. Омскура та його околиць (Франція). *Члени жергесловці* (особові): ген. Безручко Марко (Польща), п. Біліньський Омелян (Підкарпаття), п. Валійський А. (Польща), полк. Віговський Олександр (Польща), др. Дольницький Стефан (Галичина), ген. Загородський Олександр (Польща), інж. Зваричук Іван (Польща), др. Здебський Володимир (Галичина), др. Зозуля Яків (Підкарпаття), інж. Зубенко Роман (Чехи), п. Мар'яненко (Польща), інж. Мельник Андрій (Галичина), інж. Нечай Симон (Франція), п. Одайник Гаврило (Чехи), др. Олєсницький Юліан (Галичина), інж. Поташник Роман (Галичина), п. Ржемицький Дмитро (Польща), п. Савчинський Михайло (Галичина), др. Салагуб Ілля (Галичина), п-ї Сологачевська Марія (Польща), інж. Соколовський Всеволод (Польща), др. Станько Михайло (Підкарпаття), інж. Ткаченко Іван (Чехи), інж. Чижевський Микола (Польща), п. Чуб Сергій (Палестина), хор. Шнурє П. (Польща), лейт. фельти Шрамченко Святослав (Польща), інж. Яновський Віктор (Польща), підполковник Ляшенко А. (Польща), інж. Рекитяський Іван (Польща), сотник Самутин П. (Польща), поручи. Татарський В. (Польща), полков. Чабанівський В. (Польща), п-ї Шульцова Ольга (Підкарпаття).

Закладайте Комітети підтримки Української Господарської Академії!

З діяльності комітетів підтримки У. Г. А.

Варшавський комітет.

Дня 26 березня 1933 відбулися Загальні Збори Комітету. Головувала Магістр Філософії пані *Катерина Чайківська*, секретарював пан інж. *Євген Гловінський*.

Зі звіту скарбника Комітету п. генерала *Павла Шаюрука* подано наступні цифри стану каси Комітету: на 4. III. 6, р. прибутки Комітету виносили зл. 2211.01, з яких членських внесків зл. 2206.10,

пожертв зл. 4.50, % % П. К. О. зл. 0.41. Разом 2215.92 зл. Видатки Комітету склалися: поштові, канцелярйні, роз'їзди 180.90 зл., видатки зв'язані з транспортом літератури зл. 130.90. Разом зл. 311.80. Переказано на Земельний Гіпотечний Банк у Львові на конто Управи Товариства зл. 1899.21.

За Секретаріат подав звіт інж. *Лавро Панасенко*, що відмітив такі головні моменти діяльності: 1) агітація за вступ до Товариства, 2) пропаганда Інституту Позаочного навчання при УГА та інші. За відчитний час було вислано 574 листи та біля 150 кг. друкованих матеріалів. Видатки адміністративні (без поштових) виносили 1.8%. Бачимо, що власні видатки Комітету (бо 130 зл. слід однести на рахунок Централі) складали 8% надходжень, тоді як статут ТПУГА дозволяє витрату до 10%, що в порівнянні з подібними установами у інших народів є також дуже замало. На сучасний мент Комітет має 63 дієвих члена (з них 10 юридичних осіб), 20 членів жертводавця та 4 жертводавця.

Далі Голова Президії Комітету п. генерал *Володимир Сальський* у своєму резюме до попередніх звітів ствердив, що жертвенність українського громадянства не досягнула ще бажаних розмірів і в імені Президії Комітету запропонував ухвалити наступну відозву до громадянства:

«Українські Громадяне! Річні Загальні Збори Варшавського Комітету Товариства Прихильників Української Господарської Академії, констатуючи, що жертвенність української еміграції не досягнула ще бажаних і можливих розмірів, — звергається з гарячим закликком вступати а члени Товариства і в міру своєї спроможности сплачувати свої грошові датки. Ці датки можуть бути маленькими, але повинні виплачуватись справно, щомісяця. Дрібними, але численними регулярними датками ми допоможемо Товариству заховати єдину вільну Українську Політехніку, спричинитись до здійснення гасла товариства «Нарід собі». Це шлях, яким йшли інші культурні народи, що боролися за своє національне визволення. Вписуйтесь і платіть».

Відозва ця ухвалена Зборами одноголосно. Після доповіді Ревізійної Комісії Збори ухвалили абсолюторіум Президії Комітету й запросили й надалі продовжувати справи Комітету. Нові керуючі органи Комітету уконстатувалися в наступному складі: Президія: генерал *В. Сальський* — голова, генерал *П. Шандрук* — скарбник, інж. *Л. Панасенко* — секретар. Ревізійна Комісія: пані *Катерина Чайківська*, полк. *Дм. Речицький*, інж. *Єв. Гловінський*.

Паризький комітет.

Комітет Підтримки Академії було засновано у Франції при Спілці Українських Інженерів. З моменту засновання Комітету Підтримки було розіслано всім українським організаціям та установам у Франції, як рівню-ж і окремим особам, адреси яких були відомі Комітетові, брошури, видані Товариством Прихильників Україн-

ської Господарської Академії, та вищий пропагандійний матеріал а закликом вступати в члени Товариства Прихильників. На ці заклики відізналися та вступили за членів до Т-ва Прихильників Академії слідуєчі організації та окремі особи: Спілка Українських Інженерів у Франції, Українська Громада в Шалеті (в 1932 і 1933 рр.), Українська Громада в Греноблі, Українська Громада в Шато-де-ля-Форе, редакція «Тризуба», ин. В. К. Прокопович, О. Шульгин, С. Не-чай (член-жертводавець), І. Богавець, С. Мусієнко, М. Гентюк, О. Вовк.

Крім того, одноразові пожертви для Академії аложили: Український Гурток у Villard du Planay — 100 фр., п. С. Кремінь — 25 фр., п. Д. Водяний — 25 фр., п. Галайда — 10 фр., п. Ниценко — 10 фр., п. Синявський — 15 фр., п. Солонар — 10 фр.

Усього, таким чином, до цього часу члени Товариства Прихильників нашої Академії, які перебувають у Франції, підписалися на 3075 фр. та окремих пожертв зібрано було на суму 195 фр. Опріч того, брошур видання Товариства Прихильників на користь Академії продано було Комітетом Підтримки на суму 97 фр. 25 с.

Кожний член ТПУГА повинен приєднати до Товариства бодай ше одного нового члена!

Перший черговий річний з'їзд членів ТПУГА 27 травня 1933 р. в Празі.

З'їзд відкрив Голова Управи *проф. д-р Б. Магюшенко* промо-вою, в якій він зазначив, що перед роком здавалось, що ТПУГА поставило собі непереможні завдання, але в дійсності вдалося досягти того, що на сьогодні діяльність УГА забезпечена завдяки заснованню УТГІ, фінансування котрого є нині головним завданням нашим. Нині, коли погрожує припинення урядових асигнувань на утримання персоналу Академії, її канцелярії, бібліотеки та помешкання, завдання ТПУГА, зростають і вимагатимуть особливого напруження наших зусиль та жертвенности з боку українського громадянства, щоб зберегти нашу політехніку при всіх умовах. Управа предложить З'їздові відповідний план діяльності на ближчий рік.

Президія З'їзду обирається в складі: *проф. Б. Маргос* — голова, *ф. Гай-Гавеский* та *О. Козловський* — секретарі. — Заслухується низка привітань від численних українських громадських організацій з різних країн. — *Проф. І. Шереметинський*, в заступництві Ректора Академії, котрий саме відїхав до Львова, та *проф. М. Добровольський*, як в. о. пррректора УГА, дають докладні справоздання про стан і чинність УГА та УТГІ і перспективи їх дальшої праці. — Після розрішення З'їздом питання про право голосу осіб, які мають уюновсаження від Товариств та організацій, що є членами

ТПУГА, в розумінні визнання за тими членами З'їзду права додаткового голосу, зачитує звіт з діяльності Управи її секретар, *В. Сапінський*. Звіт грошовий та про фінансовий стан ТПУГА зачитує *К. Безкровний*. — Після заслухання звіту Ревізійної Комісії, яка пропонує дати Управі абсолюторіум, З'їзд одностайно ухвалює звіти та уділяє Управі абсолюторіум разом з висловом подяки за успішну працю.

Доповідь про плян діяльності Т-ва на рік 1933—34 робить Заступник Голови Управи *проф. С. Гольдельман* (доповідь ця, а також звіт Управі надруковані повністю в цьому числі «За Укр. Пол.»). Після докладного обговорення З'їзд одностайно ухвалює плян. Ухвалюється також кошторис ТПУГА на 1933 рік. Додатково приймається низка побажань: щодо тіснішого контакту з членством, про широку акцію до збільшення числа студентів УТГГ та ін. — Після перерви, під час якої окремо обрана комісія-матка підготувала склад органів Т-ва на майбутній рік, відбуваються таємним голосуванням вибори Управи, до якої обрані наступні особи (в порядку абетки): Д. Антончук, О. Бочковський, Є. Вировий, С. Гольдельман, Г. Дежененко, І. Іванис, Б. Матюшенко, В. Сапінський, В. Старосольський. Кандидатами до членів Управи: М. Ілляшенко, О. Козловський, В. Лисянський. Далі відбулись вибори Ревізійної Комісії, куди обрані: Ю. Добриловський, К. Мацієвич, В. Призодько, та кандидатами — Ф. Гай-Гавський і К. Осауленко. Товариський Суд, обраний в складі: Ю. Гуснай, І. Кабачків, О. Коваленко, І. Ортинський та Є. Храпливий. — З пропозиції Управи З'їзд одностайно ухвалює післати до Львова привітальну телеграму з приводу свята відкриття пам'ятника Івану Франкові.

**В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТІ — КАРНАВКА ФОНДУ
УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ!**

Плян діяльності ТПУГА на 1933—34 рік.

У цей новий рік діяльності ТПУГА вступавмо обтяжені великою турботою за дальше ф'ормальне існування УГА, з одного боку, та погрозою зменшення матеріального забезпечення персоналу її.

Це збільшує та ускладнює завдання ТПУГА, ставить його перед необхідністю великого напруження сил, щоб тим небезпекам по можливості запобігти, наслідки їх зм'ягчити, до нових умов пристосуватись у такий спосіб, щоб ф'ормально зберегти фірму УГА та успроможити дальню чинність УТГГ.

Ці завдання здійснимі лише при умові, що ТПУГА зможе перебрати на себе повністю фінансування обох цих інституцій, а головне забезпечити непорушний хід навчальної та видавничої праці УТГГ, розуміючи під цим також і оплату праці лекторської та технічно-адміністраційної, хочаб і в найскромніших розмірах.

Головним завданням ближчого року діяльності ТПУГА має тому бути: 1. Збільшення його фінансових засобів до суми приблизно в 150 тисяч корон, себто подвоїти прелімінар бюджетовий на рік 1933, як він перед тим ухвалений Управою і нині представлений З'їздові до апробовання. 2. Досягти згоди Чехословацької влади на дальше правне існування УГА і УТГІ при умові його фінансування коштами ТПУГА. 3. Відповідно до тих нових обставин — розпочати переговори про здійснення ідеї закладення *Кураторії* з представників громадянства та професури УГА, яка б надалі турбувалась про долю та інтереси обох шкіл. 4. Першою і головною турботою Кураторії має бути створити умови до перенесення УГА на рідні землі, до Краю.

Як перше, так і друге завдання вимагатиме поширення пропаганди з боку ТПУГА. Для того намічається: 1. Скористати з нагоди Чикагської виставки та II Українського Тижня; як будуть на те найдені окремі кошти, слід післати до Нового Світу *делегацию*, котра б інформувала тамтешнє українське громадянство про нашу акцію та налагодила б організацію тої акції в Спол. Штатах і Канаді. 2. Для того ж маємо видати окрему брошуру на українській та англійській мові для II поширення між відвідувачами українського тижня на виставці. 3. Відповідна брошура на чеській мові має завданням інформувати чеське громадянство про нашу *самопомогову* акцію в галузі технічно-господарського шкільництва, акцію, яка йде під гаслом «*Нарід собі*» і розрахована передовсім на власні сили. 4. Дальше інформувати українського населення в Краю та закордоном про чинність УТГІ та Курсів українознавства з метою на ближчий рік придбати мінімум до 150 нових слухачів на фахових відділах УТГІ.

Просте збільшення фінансових засобів ТПУГА залежить від зросту кількості його членів. 1. Для того виступаємо з гаслом: «*Кожний член ТПУГА хай в цьому році придбає ще одного нового члена*». 2. Звертаємось до загалу з новим закликом, в яким підкреслюємо, з огляду на нові обставини, абсолютну конечність засади *самопомоги*, гасла «*Нарід собі*».

Але справжнє забезпечення існування УГА буде уможливлено лише з відновленням нормального шкільного навчання в ній. Це станеться тільки на ріднім ґрунті. Підставою для того має бути ширша всенародня матеріальна підвалина. Тому хочемо в цьому році, в порозумінні з Краєм, виступити з проектом закладення всенароднього «*Фонду української політехніки*», який мав би головним своїм завданням утримувати цю високу школу, яко приватно-громадську інституцію в межах Краю засобами українського народу.

Як перший камінь до закладення цього Фонду маємо негайно приступити до здійснення *одного* з способів збірок на цей фонд, що він пізніше безсумнівно стане популярною народньою збіркою, як це показує приклад інших народів. Це має бути *збірка грошей до карнавок*. Металеві карнавки Фонду Укр. Політехніки будуть розміщені по хатах всіх прихильників наших в Краю і закордоном, у всіх українських інституціях, кооперативах та под. Помимо того

є можливим заведення кишенькових карнавок, Гаслом до обох має бути: *десять сотиків до карнавки ФУП кожний день.*

Другий випробований спосіб збирання грошей для такого фонду є *марки*, що будуть видані ТПУГА і широко розповсюджені.

В дальшому є можливою ще заведення *Пропам'ятної книги Фонду Української Політехніки*, куди за певну плату записуватимуться важливі історичні події, пам'ятні дні, окремі особи.

Всіма цими наміченими нами підприємствами сподіваємося забезпечити вказаний вгорі бюджет ТПУГА в ближчому році. Досвід поступлень членських внесків за минулий час забезпечує і при сучасній кількості наших членів дохід у 80—90 тисяч корон річно. Сподіваємося придбати не менш 100 нових членів в ближчому році, з них 50 звичайних, до 10 протекторів та решту як членів жертводавців. Це нам дасть до 50 тисяч корон. А початкові підприємства ФУП — карнавки та марки також до 20 тисяч.

В порядку пропаганди та організації маємо честь запропонувати З'їздові від себе видати наведені вгорі гасла:

1. «УКРАЇНСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ДО КРАЮ!»

2. «КОЖНИЙ ЧЛЕН ТПУГА ХАЙ ПРИДБАЄ ЩЕ ОДНОГО ЧЛЕНА!»

Маємо закласти окрему *Комісію Фонду Української Політехніки*, яка буде працювати для свого спеціального завдання на основі окремого статуту. Ці доручення хай З'їзд дасть Управі.

Значно має бути поширено коло наших ушонованих. В цьому відношенні слід скористатись з праці студентів УТЦ.

Для контакту з членством та громадянством має бюлетень Т-ва «*За Українську Політехніку*» виходити регулярно принаймні кожних два місяці.

Головним було, є і буде, щоб не стратити завзяття, віри у свою справу та дружньо триматися гуртом, щоб не стравилась та колективна енергія, досвід та вміння, які нагромадились за минулі одинадцять років чинності подебрадського українського високошкільного осередку та за останні півтора роки ведення акції під гаслом та в дусі «*Нарід Собі*».

27. травня 1933 року, м. Прага.

Доповідь Заступника Голови Управи проф. С. Гольдгельмана на 1. черговому З'їзді ТПУГА 27. травня 1933 р.

УКРАЇНСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ДО КРАЮ!

До всіх членів товариства прихильників УГА.

«Нарід собі», Під цим гаслом розпочали ми акцію до збереження нашої Національної Політехніки. Чотириста українських громадян та організацій відгукнулись на наш заклик. Тим спромоглись ми до

засновання і ведення Українського Технічно-Господарського Інст. тута позаочного навчання, який продовжує славу традицію УГ і несе технічно-господарську освіту ширшим колам нашого нар. в Краю і закордоном. — Нині стоїмо перед завданням зміцнити нал. фінансові засоби. Мусімо подвоїти фінансування УТГГ. Уряд ЧСР правдоподібно припинить з нового року або значно скоротить своє асігування на УГА. Нам припаде тим завдання утримувати УТГГ та підпирати дальшу діяльність УГА виключно коштами власними. Наступає момент, коли гасло «Нарід собі» має найти відгук та підтримку у ширших колах нашого громадянства. Тому ми звертаємося до всіх наших членів з закликом: Ви, котрі першими відукинулись на нашу акцію і власними своїми засобами спричинились до великого діла збереження Української Політехніки, прийдіть нині нам на поміч шляхом Вашої особистої активності. Підпірайте гасло нашого Першого чергового З'їзду: **КОЖНИЙ ЧЛЕН ТПУГА ХАЙ ПРИДБАЄ ЩЕ ОДНОГО ЧЛЕНА**. — Звертайтеся до Ваших знайомих і близьких, роз'яснюйте їм завдання нашої акції, закликайте їх до співучасті в ній. Посилайте нам адреси українських громадян та організацій, котрі малиб та моглиб стати членами нашого товариства. **ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА ПОЛІТЕХНІКА!**

В першому засіданні новообраної Управи ТПУГА, котре відбулося 6. травня 1933 р. обрані Головою Управи проф. д-р Борис Матюшенко, Заступником Голови — проф. Соломон Гольдельман, секретарем — Віктор Сапідський, скарбником — Євген Вировий.

Технічно-господарська освіта — це велика сила у визвольних змаганнях поневоленого народу.

Дбайте, щоб Ваша Просвіта, Ваш Кооператив і інші Товариства вступали членами до Товариства Прихильників Української Господарської Академії!

Зміст:

О. І. Бочковський: За Українську Політехніку. *О. К.:* Все вперед. *В. С.:* Край за власну господарсько-технічну високу школу. *Н. Д.:* Український студентський конгрес. Українські інженерські організації в справі *У. Г. А.* та *У. Т. Г. І.* Діяльність Т-ва Прихильників УГА. Список членів ТНУГА. З діяльності комітетів підтримки УГА. Перший черговий З'їзд членів ТНУГА. План діяльності ТНУГА на 1933/34 рік. До всіх членів Т-ва Прихильників УГА. Оголошення.

OBSAH: *O. H. Bočkovský:* Pro ukrajinskou polytechniku. *O. K.:* Stále kupředu. *V. S.:* Vlast pro svoji hospodářskou technickou Vysokou školu. *N. D.:* Ukrajinský studentský kongres. Ukrajinské inženýrské organizace ve věci *U. H. A.* a *U. H. T. I.* Činnost Společnosti přátel *U. H. A.* Seznam členů. Z činnosti podpůrných výborů. První valná hromada Společnosti. Návrh činnosti Společnosti v r. 1933/34. Provolání k členům UHA. Inzeráty.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ГОСПОДАРСЬКІЙ АКАДЕМІЇ В ПОДЄБРАДАХ.

МЕТА КУРСІВ: — Дати взаочною метою навчання систематичне знання, необхідне кожному свідомому українцеві.
НА КУРСАХ ВИКЛАДАТИМУТЬСЯ ПРЕДМЕТИ: Історія України, українська мова, історія української літератури, українська культура, фізична географія України, економічна географія України, історія українського громадського руху ХХ століття, націоналізм. Для викладів на курсах, крім професорів Української Господарської Академії, запрошуються видатних фахівців, професорів високих шкіл, зокрема професорів Українського Університету і Українського Високого Педагогічного Інституту в Празі.

Курси триватимуть 3 семестри.

Після закінчення курсів дістають належні свідоцтва.

За інформаціями звертатись:

**Ukrajinská Hospodářská Akademie, Poděbrady —
Tchécoslovaquie,**

або Товариство «СЛІСЬКІЙ ГОСПОДАР» (Львів, Ринок, 10).

ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ.

має своїм завданням власними коштами українського народу удержувати єдину нашу високу технічно-господарську школу — Українську Господарську Академію в Подєбрадах (Чехословачина). Звичайні члени платять річно 10 дол. або 330 кч. — Члени директори платять річно 100 дол. — Члени жертводавці платять річно 3 дол. або 100 кч.

Адреса Товариства: Společnost přátel Ukrajinské hospodářské akademie, Praha-Dejvice, Nad Sárkou 1720, Tchecoslovaquie.

Гроші засилати на конта Товариства: Poštovní spořitelna, číslo účtu 94.806, Praha; Živnostenská banka, Praha; Земельний Банк Гіпотечний, Львів.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО- ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПРИ УГА

ПОЗАОЧНА ШКОЛА ВИСОКОШКІЛЬНИХ
СТУДІЙ ЗАТВЕРДЖЕНА МІНІСТЕРСТВОМ
ХЛІБОРОБСТВА ЧСР.

продовжує прийом студентів і курсантів.

Інститут складається з 3-ох відділів:

1. Агрономічно-Лісового, 2. Економічно-Кооперативного, з підвідділами: а) кооперативним, б) банковим і в) промислово-торговельним.
3. Хеміко-Технологічного.

Після закінчення цих відділів дається титули: Агронома, Економіста, Технолога.

Крім того при Інституті існують:

А) ВУЖЧІ ФАХОВІ КУРСИ: 1. Суспільної агрономії, 2. Для контролер-асистентів (контроля годівлі і продукції худоби), 3. Бухгалтерії.

Б) КУРСИ З ОКРЕМИХ ПРЕДМЕТІВ: 1. Основи радіотехніки, 2. Оброблення шовру, 3. Олійництва, 4. Милотварства, 5. Практичної фотографії, 6. Чужих мов: німецької, французької англійської.

Час навчання на курсах від 1 до 4 семестрів.

Проспекти з програмами і правилами висилаються БЕЗПЛАТНО.
Звертатись на адресу:

**Ukrajinská Hospodářská Akademie, Poděbrady —
Tchecoslovaquie,**

або Товариство «СЛІДСЬКИЙ ГОСПОДАР» (Львів, Ринок, 10).

«Za ukrajinskou polytechniku» — vychází každý druhý měsíc. — Vydává «Společnost přátel U. H. A.». — Zodpovědný redaktor Ing. Levko Zozula. — Adresa redakce a administrace: Poděbrady-Zámek. — Tiskne «Legigrafie», Praha XIII., Sámova 665.